

სახალხო ფურცელი

საქართველოს ჟურნალთა კავშირი

სურათებიანი ჟამთმგზა

გაზეთის № 643

ღამთაგვის № 115

შაბათი, 6 აგვისტო 1916 წ.

მწიფე მძიმვანი.—ნახატი ბრუნისა.

სტალამი

(ბაკურიანის შოაგარაკეს ს—იას).

გთხოვ-სალამი იძღვნა ჩემი გვიანი...
თუმც გვიანი, მაგრამ მაინც ფრთიანი,
გრძნობით სავსე, წრფელსიყვარულიანი,
მეგობრულად ხევენა—ამბორიანი!..

მომიკითხე ჩემი ბაკურიანი,
მწვენიერი, ვით კეკლუცი თმისანი,
ტანწერწერტი, თმაჭურჭატყიანი,
სურნელოვან-ნაძვარ-ფიქვნარიანი!..

მომიკითხე, ის ადგილი სვიანი,
რომ ფეხქ სოლმე მწარეფიქრებიანი—
და მკურნავდა გარს ტუც ამომზიანი,
თვალწინ მდებო ყვავილ-ბალახიანი!..

უთხარ, უთხარ... მიყვარს იგი—ლვითანი,
მის გულ-მკერდი მუშა-მზრ-საკმეფიანი,
მის არენი—ფიქრთ სატყორცნი-მთიანი...
სანატრელი ჩემი ბაკურიანი!..

ხილოვანი.

თ-ას ცეკვა

ღასავლეთის ასკარეზი

თითის, ლიეღეგებს ხმა დაღვრილი თარ-ჰანურ-დაირისა,
და შენ სციკვე, შენც ირზევი როგორც რითმა შირისა—
შენი ტანის მწყობრი რზევა—ჰანურის ჰანგის დარად
ხან გრანელულოს, ხან სნეულოს, ხან ტალღობს ნიავე-ქარად!
ეგ ფეხები ზოლაობენ მარმარილოს იატაკზე,
ეგ თვალები კისკასობენ წანწანების ლაპარაკზე,
ეგ საყურის გრილობები ოქროს ზღაპრად გვერქვევიან,
ეგ ვარდები ჭყერდის ბაღში უნიავოდ გერხვიანს!—
მაგ კულუღლა ერთბაშად მსუბუქ სუნთქვას გიხეპარებ,
ენავე მზერას ჰახეიურად თვით მუსიკა იხეპირებს,
შენ ჰაუსიობ და მუსიკა მოღვეს აკომპანიონებად,
შენ რიერატე ამ ზავ ბრბოში ანეგლოზი სციკვე კენტად!..

შენი კაბა ნაკერია თეთრ ლოტოსის ბუსუს ნავლით,
მის ლიეღები ნაფერია ცივ სადღეს ვარაყ-კველით,
შენი ლანდივი ვერა გთმობს და თანევი მოგდევს შუქ-სიმრავლით,—
შენ ლურწამი დაგიფრია ცეცვის ქ შსა გვერდზე გავლით,
ნიაგს ფრენა უსწავლია, გველს სრიალი მოუბაძავს
და შურიან გულისაბას თვალნი ცრემლით მოუბაძავს,
მზეს კი შენი მიმორხევა ბიულია სასწაულად
და სხივების ყელ-საკიდი მუწყვიცა საძკულად!—
და შენ სციკვე მზის ლიმინზე, სციკვე მიწა გამოცანად
და ნახ ფეხით ზოლებს სტოვებ უკვდავების ანა-ბანად!..

თითის, ლიეღეგებს ხმა დაღვრილი თარ-ჰანურ-დაირისა,
და შენ სციკვე როგორც რითმა მწყობრი მზორ შირისა!..

ყველითა თვე.

ბ. ფაშალიშვილი.

ლიაგარათი

(გულის ტოლთან).

ენტავი შენც გაჩენა აქაური ზეუნა,—
როცა მტკავრი მიღამის ზოპრებს ეღუღუნება,
როცა ანგელოზი სუნთქვა შთას ნოსლად დაძუნია,
ზედ მზის ტრატე დახრილა და გულში ჩასწვდენია!—
როცა ლურჯი ნაწიხს ტყე მუსიკოსს და შირისს
და შუადღის ნიავეზე ლელავს, ათასნაირობს,—
ან და როცა მღამობით მუ ალარ იხიბრება
და ვით ცეცხლის ხომალდი—ბნელთში იძირება,
როს შიის დახრალ მწვერვალებს ბნელ-ნარევი შეენება—
ვით მოხუცი ყავარჯუნს ცახვახით ესვენება,
და ყველიებს ეთერი ჰაერმანზე ეწვივა,
მიწა მთვარაობს ბურანში და სიზმრებში ეხევივა,
როცა ალფა შრიალებს, ტან აწერწერებელი,
ნამით შეწინწკლებული, შებრიალიანტებული,
ცა კი აფრთხილება ნათელ ოქროსკვდივით,
და მთავრე მის ტალღებზე აცურდება გედივით
და მის ეთერი სხივები ხის ფოთლებზე ლევიან
და ფოთლოთა ჩრდილები ჰეპოლბივით სცივიან,—
სცივიან და სცილსობენ, სცილსობენ და კრთებიან,
კრთებიან და ტრფობაზე ზოპრებს მუეზნებიანს!..
მაშინ გული მეგება ჰანგით, გრძნობით, წყურვილით,
და შენ განატრებ ხელ გაწვდი, თავ დახებით და სურვილითს!..
ენტა მაშინ ერთმანეთს მარალა შემოხვედელივით,
და ამ უკვდავ განზიადს ერთად ეგლოფებოვით,
რომ რიერატის სიტურვე ერთგვარად განგვეცადა,
გული გრძნობით აფენით და მისთვის დავგვეცადა!..
მაშინ ალბად ტროლია შენთვის ამღერდებოდა,
და გიხეზა სხივთა ზღავე შენს წინ შეჩერდებოდა,
ეგ ლეთიური შეენება ყვევილს შეჭმურდებოდა
და დროთა გამოცანა შენს წინ დაბერდებოდა!..
მაშინ ჩემთვის ის წამი სამთავრე იქნებოდა
და რაც ცრემლი დაეკარგე კვლავ დამიბრუნდებოდა!..

მაგრამ ეხლა შორსა ხარ და მე ნატვრად ქეეული —
ვერ ველირებ შენს ნახვას ისე გავხლ სნეული!—
ჩემთვის ისე დასრულდა სიკაპტის ზღაპარი,
გულში ისე ვამეფდა ლამე შეზინაპარი,
თმებზე ისე დამეტყო სიკაპტის ლაპა—
რომ ვერ მოვასწარ შეთქვა: „ქირი იქ, ლხინი აქა!“
ქეშვითი.

ბ. ფაშალიშვილი.

„მხვილავით, მგორაკო!“

ნათლიას ფეხვლა

(სტრიული)

იანამ ვახსავლიშვილისა.

(შეშვლი *)

III

რამდენიმე წუთს მგდრლო სიჩქერე იდგა, კირტი არავის და-
უძრავს. ხალხი გინებაზე ვერ მოსულიყო და განცვიფრებული თით-
ქოს ერთმანეთს მხოლოდ თვალებით ილაპარაკებოდნენ. შერე უცებ
ატლად ხმაურობა. ხმაურობა მატულობდა, ლაპარაკი ცხარდებოდა,
ხმას იმაღლებდნენ. ისობა პაპა იოვანს ხმაც.

- ხალხო, ძმანო, რა მოვეხბა ეს, რა?
- უბედურება, უბედურება... ჰყვიროდნენ ერთნი.
- განსაცუელია ჩვენს თავს!.. ჰყვიროდნენ მეორენი.
- თავ-ფეხდასხმა ჩვენი იც და არის!—ბანს აძლევდნენ მე-
სამენი.
- როგორ ვაჰვდა პა, როგორ ვაჰვდა?
- და ლმერთმა რატომ აქვე სული არ განათინა?!..
- მები, მები რატომ არ დეცა თავზე!
- მოხუცის ისე ტანჯვად!
- და მერე ისიც ნათელიორისი, რომელსაც ეს გერ ისევ
ხელში იტარა!

*) იხ. სურათებიანი დამატება № 114.

უშხარის აფეთქება წაღში.

— რახან, შვილსა, ნათემირონობის არა სწამს რა, ლმერ-
თისაც არა ეწამება რა!
— და ეს ჩვენი მოსამართლეა?—სთქვა პაპა იოვანეს.
— უნდა გადავყენოთ, უნდა! ჰყვიროდა ხალხი.—მოიტა ჩქა-
რა ჩვენი კვერთხი მოსამართლისა!...
— გადაეცი პაპა იოვანეს, გადაეცი!
— ჰო, ჰო,—ზანი მისცეს მოხუცებმა,—გადაეცი კვერთხი იო-
ვანეს!

სთანოილო გაქვავებულივით იღვა, ხალხის ყვირილი არ ესმო-
და. ის თვალს მხოლოდ მიმავალ ზრეჩქოს აყოლებდა. იგი უკვე არა
ჰკანკალებდა, მხოლოდ თვალები დაეჭურა და გაჰქვავებოდა მიც-
ვალტულსავით.

— სთანოილო!
— რა იყო?
— ხალხს აღარა ჰსურხარ მოსამართლედ. მოიტა ე კვერთხი!

სთანოილომ პაპა იოვანეს ისეთი თვლით გადახედა, რომ იო-
ვანემ რამდენიმე ნაბიჯი უკან დაიბია.

— ხალხს არა ჰსურხარ მოსამართლედ!—კიდევ გაუმეორა იო-
ვანემ გარკვევით.

— არა ესურვარ?
— დიხხ, არა მსუხარ!

— არ გინდინხარ, არა! მიეცი ე კვერთხი... შენ ჩვენი მოსა-
მართლე აღარა ხარ!—ჰყვიროდა ხალხი.

სთანოილო სღმდა. მაშინ ხალხიდან წინ წამოდგა ივყო ჩუ-
ლობრტი. მდევითი იყო, დიდი, ღონიერი. ხელიდან კვერთხი გა-
მოსტაცა და დაიყვარა:

— ხალხიო და ჯამათიო, იი ე კვერთხიც. ვის მიბრძანებთ
გადავცე?

— იოვანეს, პაპა იოვანეს!.. გრაილებდა ხალხი.

ივკომ კვერთხი იოვანეს გადასცა. იოვანემ ჩამოაოთვა სთა-
ნოილომ ხელები ძირს დაუშვა და იყო გაუმეებლო.

— მე ამირჩიეთ, ძებუო, თქვენ მოსამართლედ?—ჰკითხა იოვანემ.

— დიხხ, შენ, შენ. იოვანეს!.. შენ, პაპა იოვანეს!..

— ჰო, მეგრამ, ძებუო, მეც ხომ სასტიკი ვარ, უჯიათი.

— უჯიათი ხარ, მეგრამ გულკვა კი არა! გაჰკიოდა ხალხი.

— არა, გულკვაობა კი არა მკირს!

— შენ ღმერთი გრწამს და სულსაც არ წაიწყენდავ.

— მაშ, კარგ, მიგანჩივართ მოსამართლედ?

— ჰო, ჰო, მიგვანჩიხარ, მიგვანჩიხარ!

— მიგანჩივართ და მაშ, ძებუო, მოვითხოვ, რომ გესმენო ჩემი.

— გაგოგონებო, გაგოგონებო!..

— მე კი თქვენ გკითხაეთ ხოლმე რჩევის!

— გზრე, გზრე!..

სულ რაღაც ნახევარ საათში გამოსცველეს მოსამართლე. ჯა-
ლათი ვეუტო მაშინათვე მივიდა პაპა იოვანესთან.

— რა გინდა?—ჰკითხა იოვანემ.

— შენ მოსამართლე არა ხარ?

— მეტე სთანოილო?

— ის უკვე არა...

ღვინისა.

შბ.-პაპ. კონსტანტინე შურკული (მოკლული).

გიორგი ხ. სანძიკია (დაჭრილი).

ამნაშავე და ჩემს საყვედურს
იილებ შენ არასოდეს,
ის ჩვენი მოჭიშვე,
დანდ არც კი რცხენოდეს.
ფერფლილო ნავლ-ნაპერწყალო,
თელის, ის იქნება ნამდვილად მკედარი,
ეზული შენი სამშობლო
ცოცხალია, არვის საღარი...
ღეღამიწამ, მემოს ჯოჯოხეთმა,
ჩჩვენოს, აილოს ხელი:
ანზდარი ვარ თავ ქედმხზილი,
ესეე ქალია მხსნელი.

შოი მღვიმელი.

— მაშ რომ მებრძანებინა—სიანიოლის ოცდა ხუთჯერ დაჰკა-
რი მეთვი, ბრძანების შესარულებზე?

— თუ მიზბანენ, შევასრულებ—მთელი ველებო.

სიანიოლი ისევ გაჩუმებული იყო. იმას თითქო არ ესმოდა,
რასაც იმის გარშემო ლაპარაკობდნენ, თითქოს ის ლაპარაკი იმის არ
ეხებოდა. ჯერის მზებულნიდნენ, ხელნი ძირს დაეშვა, შებოლი შეიკა-
რა და იმზე ფიქრობდა მხოლოდ, რაც ის-ის იყო იქ მოხდა. სახეზე
ეტყობოდა, რომ სწინდის პუნქტში იმის ახ სასიკეთებელი. ოფლი ჩა-
მოსდიოდა, ნაგარა ხელი არ აუღია, რომ სახელთი მიანქ ჩამოეშ-
ვინდა. აღმდ ვერც კი აწინგებდა. ბოლის მიმოიხედა ირგვლივ აყე-
ლა უტყურობდა მის აღწერულზე. მხედა თავის ყოფას. უტყუ-
რ იგნობი თავი ამ ხალხში უტყურო, მარტოდ მარტო... ერთი გული რა
აარის, ერთი გული არა სცნდა იმისთვის... სული შეტყუთა. ეს ხშირ
სუნთქვებზე ეტყობოდა. უძღვრი იყო (იმას აღარავინ ენო ჩილებო-
და), სურტი—მოწყვლადის აღმოსაჩენად (თვითონაც ხომ გულგვა იყო);
აღარ შეეძლო გულის ვარაში დიდელი და ხალხის მტკვლი თვლი-
სათვის თვლი გაესწორებინა და იხსლებული იყო წასულიყო.

ჯერის მოზრდილი... დედაშიწა აუჭანავდა ფეხ გვეს; სიანიოლი
დატორტმანდა... და ის ხალხი, რომელსაც ეტყობანს იმისი ერთი
შეხედვისაც კი შინადა ეხლა აღარც კი უსურებდა. მხოლოდ
ჩილებობაში წააშველა ცოტა ხელი. სხეებმა მხოლოდ ჩაახველებს.
მეივდა შინაოლი ჯერადინამდე და გაჩერდა. აქ დიდხანს იდგე-
ბოდა, მაგრამ შებრინ ჩაღაჟა ატანდა დასის წინ წასულიყო. სი-
ანიოლი არ გაუტყუბდა ხელ მილიოდა... ოლინდი კი ველო და... წა-
სულიყო, ატყუვლელო ამ ხალხისაგან, მთელი ჯვესივლინა, გაიარა
მთელი ჭეხა, ორმა-სამმა ძელმა ჩაღმინდებურ შესყვავა... გვიდა
სოფელ გარედა და გაეჩნა, ვით ჯარი, ბაღებს, მოსტრების, გვერდით
გზა-გზა კი არა, ბოლო-ბოლო მინდვრებისაგან.

— რა გვენი, ე რა გვენი!... კრული თავი ჩემო... კრული ჩემო
ხალხისა... დღეს, დღეს დღეს... რა, რა დაქმნათა, მე ვეციმენ
ნათლის, ნათლის, რომელსაც ხელით ვუტრებივარა... ნათლია ხომ
უფრო პატრესკენია, ვიდრე შობული მამა... დამწყველა, დამსრუ-
ლა... როგორ ხომ შევა: სხვახარ პუნქტად გარდაემტკიცეს! წარი-
ბოქვდა თელი შენა... ნათლის საწყველა კი წყველა! იმის წყვე-
ლას ომერთი უფრო მალე ასრულეს, ვიდრე დღეის და მამის წყვე-
ლას... ესაც ნათლია დამწყველას, იმის კარზე შედენიერება ვიდა-
რავინ მიახავს... მე კი შერი ერთად ერთი შეავს, ჩემი რადიო და
გუბნხელდები, ვით თვლის ვეგას! ის ჩემი სხვახარა, ჩემი წუ-
ბიწუა ჭი ატყუვლებდა ნათელ უფრო, გველაფერი... სხვახარული პუნ-
და მთავრე მის ტალღებზე ატყუვლებდა შენია...!

და მის თეთარი სხეები ხის ფოთლებზე... ამ დაუფარა ტანში თხემით
და ფოთოლთა ჩრდილები პეპლებივით...
სიანიოლი და ტრუბოზაზე ზოაკრებს მეტე
კითხიან და ტრუბოზაზე ზოაკრებს მეტე
მამინ გული მეივდა პანგით, გრძობით, ექო! გვივდებები, დიცივე
და შენ გავტობი ხელ გაწვილი, თავ დახი სხვახარული, წუგემი
ნეტა მამინ ერთმანეთის მართლა შემოებვიადილი... მე მომკალი...
და ამ უკვედა განითვის ერთად ველოვლებდი არ გასკდები და არ
რომ რაყიანის სიტყვები ერთავარად განგვალ მერ უმეტრო, რომ
გული გრძობით აგვივითა და მისთვის დაგა
მამინ აღმად ტრაოლა შენთვის ამტყუვლებდი ჩემს რადიოს... ჩემს
და გივებოა სხვათა ლევა შენს წინ შეჩერდეს... გვედრი მხო-
ვდ ლეთობი შენებმა ყვავილს შეპაშურდებოდა... გვედრი შენ,
და დროთა გამოცანა შენს წინ დაბერდებოდა... ე-გ-გ...
მამინ ჩემთვის ის წამი სამოთხე იქნებოდა
და რაც ცრემლი დაეკარებ კვლავ დამიბრუნეს! და დედაშიწაზე
დაგლოთავან; ეს პირ-

მაგრამ ეხლა შორსა ხარ და მე ნატვრად ქვე
ვერ ველოვდი შენს ნახვას ისე გავხდი სწული; ჩემი
ჩემთვის ისე დასრულდა სიკვდილის ზღაპარი,
გულში ისე გამეფდა ღამე შენთანაპირი,
თუმცავე ისე დამტკალი სიკვლირავის ღაჟა—
რომ ვერ მოვასწარი მეთვე: „პირი იქ, ლხინი აქ“
ქვეშეთი.

სიანიოლი წამოდგა. ცოლად დამეშვიდა, მაგრამ შიშმა კვალ
მოიტყა იგი. წაიდა და თან პევიწვიდა.

— რა ექნა, რა მეწყურს მიეცე თავი? უნდა ისევ შეგურიდდე
ნათლის. მაგრამ როგორ? როგორ უნდა მოვიგონო კველაფერი?...
როგორ?... არა, არ შემიძლიან როგორ დაეწინაებები, როგორ შეე-
ხედავ თვალში? ვიბოყო ხალხს, შემარბეთ მეთვი?... არავინ იყს-
რებს შერიგებას. ყველას ეტყულო, ვე-ზღები... თვით ღმერთმა
მიმბატოლა... მე თვით მამეს ჩემი თავი... მაგრამ უნდა შეგურიდდე,
უნდა, ვიდრე წყველა არ შესრულებულა... არავინ არის, რომ ხელი
გამომიწოდოს და მიშველოს. მე კი თვითონ, კიდევ რომ მინდო-
დეს, არაფერი შემიძლიან... ჩემზე არაფერი მეფიქრება... ჩემთვის
სულ ერთია... სიკვდილს რომ მოვიკალი, ეს ჩემთვის უმჯობესი იყო...
მაგრამ რადიო, რადიო!... რა მეშველება, სიკვდილმა რომ მომტა-
კოს?!..

სასოწარკვეთა კვლავ უნდა, როგორმე თავი დაეწვიო ამ
საზარელ ფიქრებისათვის. სებაზე დაიწყო ფიქრი, მაგრამ გონება ისევ
ერთად იმევე უზრუნველბოდა. თავს არ ანებებდა ეს სიტყვები: „სი-
ხარული პუნქტად გარდაემტკიცეს... წარბოცება თესლი შენია...“

მე უკვე ჩაღიდა, როცა სოფელში დაბრუნდა. საღამოს სო
პუნქტადიდა სიკვლას დღისს. ქალბე კარები იდგენ და ერთ-
მანეთი ლაპარაკობდნენ. ბავშვები გზაში თამაშობდნენ და ქვიშს
პატარ-პატარად ათრავებდნენ.

რაც იმ დღის მოხდა, მოხდა სოფელმა უკვე იცოდა და ავე-
ლა მხოლოდ სიანიოლზე და სრეჭებზე ლაპარაკობდა. მეტადრე
ქალები ხომ იცი თვერ მოიხსენებენ, თუ საკმაოდ არ იჯუჯიყეს და
გულის ბუბირი არ ამოიყარეს.

- ქა, ვაივე, რა დამართინა საწყვალ პაპა სრეჭებს ჯვართან?
- პო, პო, უბედური! ვაივიონ, მამრევე ვაივიონ!
- იი მები დავცა, მები! როგორ გავპხადა და ისიც ნათლია
მერ!

— ექ, რა გივიკის? ის ნამდილი ღუმწანა *)! მამრევე ვე-
ზობდი, როცა იმის მოსამართლედ ირივედნენ...

— ამბობენ—ნათლიამ სიანიოლი დასწყველა!

— რასაწყველია სიანიოლი? ეხლა მონასტრისა ვეღარის
უშველს, ამას ბერმავე რომ ილიკოს იმანე.

— ქა, იმისაც ამბობენ—ნათელმირთობა გასწყვიტესო, პაპა
სრეჭებშიც ნათელზე ხელი აიღო...

— ქა, მა გავიწინა... ვინ არ აიღებდა ხელს ღუმწანზე? მარ-
თლაცა და ჩემს თვალებს ჯერ იმისანა და მამიანი არ უნახავს!

— გაეჩინე ხმა, შე უბედურო... აგერა!
სიანიოლი მოდიოდა წელში მოხარლი. მოდიოდა გზაზე, პირ-
დაპირი.

— ღმერთო, ის მოსამართლეა!—სიტვე რომელიცა ბავშვმა.
ბავშვებმა იქით მიიხედეს და უფროსნი წარმოსიტვე:

— ის? მოსამართლე? აღარ არის მოსამართლედ. მამაჩემი ამ-
ბობდა ის მსჯულისა აღარ არისო!...

ჩემად გაიარა სიანიოლი ამ ხალხში და სახლში შევიდა.

(დასასრული იქნება).

სანგანამე.

*) ღუმწანი სტობოლად ჰინწანის მტერს უტყობს. აღანიწნავია,
რომ ღუმწანი ქართულად იმბარება. მაგალ. დღეა: ცემი იტყვიან ხოლ-
მე—ვიი შენ რადა, გენაცვალა, ვიი შენს მტერსა და ღუმწანასა. ს-გ.

ბ. ლორის-მელიკივის ქება. სტამბა „ქართლი“. რედაქტორ-გამომცემელი დ. ჯორჯაძე.